

Aan het college van B&W van Leiden
Postbus 9100
2300 PC Leiden

Leiden, 17 maart 2021

Onderwerp: zienswijze op Verordening tot wijziging van de verordening fysieke leefomgeving, het Beleidskader voor bescherming van bomen en het Register ecologische bomen, Z/21/3214992

Geachte leden van het college,

Op 19 januari 2021 heeft u besloten de Verordening tot wijziging van de Verordening fysieke leefomgeving (hierna: BV21), het Beleidskader voor bescherming van bomen (hierna: BK) en het Register ecologische bomen voor inspraak vast te stellen en ter inzage te leggen. Hieronder vindt u de zienswijze van Stichting Groen Cronesteyn op de BV21, het BK en het Register.

Stichting Groen Cronesteyn zet zich niet alleen voor de bomen in Polderpark Cronesteyn in, maar ook voor de hele groene structuur in de omgeving (zie ook advies 3 van de Leidse Milieuraad) en voor de betrokkenheid van burgers daarbij. Vandaar dat we waarde hechten aan het beschermen van bomen en groen in heel Leiden, inclusief een goede communicatie daarover.

Het Beleidskader

Hieronder gaan we — niet uitputtend — op een aantal punten in het BK in die onze aandacht trokken.

Reikwijdte, p. 1: we juichen het toe dat de gemeente bomen in particulier eigendom beter wil beschermen, maar het is wel een probleem dat daar geen registratie van is en dat ze, zoals in het BK staat, pas bij vergunningaanvraag aan de criteria worden getoetst. Zowel informatieverstrekking aan eigenaars van bomen als handhaving van de verordening zijn hier van wezenlijk belang, maar worden nergens gewaarborgd.

Met betrekking tot het gemeentelijk boomgegevensbestand dat blijkbaar regelmatig wordt geactualiseerd: waar kunnen we dit inzien? De ambtelijke beantwoording van de vraag hierover is vaag en vrijblijvend.

Ecologische waarde, p. 2: wat hier over exoten wordt gezegd is te kort door de bocht. Onder bepaalde omstandigheden kunnen bepaalde exoten een duidelijke meerwaarde bieden voor zowel biodiversiteit als klimaatadaptatie, om van de beeldkwaliteit maar niet te spreken.

Niet elke exoot gaat 'woekeren' en veel exoten worden gewoon in het bestaande ecosysteem opgenomen — zoals de stadsecologen natuurlijk ook wel weten. Er is dus maatwerk nodig.

p. 3, 'voldoende capaciteit zich aan te passen aan de klimaatverandering': dit geldt zeker niet voor alle inheemse soorten. De lijsterbes bijvoorbeeld gaat het begeven wanneer de opwarming nog een halve graad gevorderd is, wat zeker gaat gebeuren. Daarvoor moeten dus klimaatcrisisbestendige alternatieven worden gezocht. Het feit dat de lijst veel soorten uit verschillende Europese klimaatzones bevat, biedt feitelijk geen houvast.

Als het de bedoeling is ecologie en biodiversiteit meer aandacht te geven, waarom wordt de lat voor 'ecologische bomen' dan zo hoog gelegd? Niet alleen minimaal 3 punten maar ook nog meer dan 70 jaar oud of 70 cm diameter?

p. 3 onderaan: 'De parken en de Groene hoofdstructuren', zeker met die komma er direct na, creëert verwarring. Het lijkt nu of het over alle Leidse parken gaat, maar dat is denkelijk niet de bedoeling; anderzijds vallen de bedoelde parken al onder de GHS. Het is dus duidelijker als er komt te staan: 'De groene hoofdstructuren zoals benoemd...'. Dezelfde onduidelijkheid komt terug in de tabel op p. 7 van het BK, waar park en ecologische hoofdstructuur ten onrechte apart worden vermeld. In de BV21 art. 2.4.1.2 is het wel duidelijk.

Daarnaast ontstaat er onduidelijkheid door de verwijzing naar de GHS enerzijds en figuur 3.3 van het uitvoeringsprogramma anderzijds. Wat is bijvoorbeeld de status van de Bernhardkade en het Beethovenpark? En wat wordt er eigenlijk bedoeld met 'verbindingen tussen de parken'? Als dat de groene verbindingen op p. 19 van het uitwerkingsplan zijn, dan is het wel goed dat erbij te vermelden.

p. 5 onderaan, 'Bomen op waterkeringen': hier ontbreekt iets in de redenering over gevaar voor de waterkering, nl. het feitelijke gevaar dat de boom zou omvallen. Als het om een gezonde, goed gewortelde boom gaat, is er geen gevaar.

p. 6, 'Meldplicht': wat is het verschil tussen een wijzigingsverzoek en bezwaar? Hoe verloopt deze procedure en wie beoordeelt zowel de melding als het wijzigingsverzoek/bezwaar? In de BV21 is dit helemaal niet terug te vinden en dat is juist wel noodzakelijk — het BK dient immers alleen maar als toelichting. Wat dit betreft is het ook interessant dat op p. 12 van het BK staat dat bij kapmeldingen geen direct bezwaar kan worden gemaakt, maar dat 'het bestuur' wel kan worden aangesproken.

p. 6–7, 'Dunning': niet alleen de omwonenden (is dat wat er bedoeld wordt met inwoners?), maar ook andere belanghebbenden moeten worden geïnformeerd — in het geval van de Leidse Hout of het Singelpark bijv. de Vrienden, bij Cronesteyn Stichting Groen Cronesteyn, etc. Op p. 11 ('Bosplantsoen') geldt hetzelfde.

p. 9, 'Quickscan': dit klinkt als een goed idee, maar doordat het in de BV21 niet terugkomt heeft het hier geen waarde.

Samenvattend: als u besluit de BV21 in werking te doen treden, moet het BK worden vervangen door een heldere, goed doordachte, artikelsgewijze toelichting van de BV21 die recht doet aan uw doelen m.b.t. biodiversiteit, klimaatadaptatie, bescherming van (particuliere) bomen en communicatie met de burgers. Wat er nu ligt, is onduidelijk (o.a. qua terminologie, bijvoorbeeld doordat 'bomen' en 'houtopstanden' door elkaar worden gebruikt en er dan soms ineens 'bomen en houtopstanden' staat: onduidelijk voor de gebruiker en juridisch niet waterdicht) en bevat bovendien zaken die in de BV helemaal niet terugkomen. De vraag van de Bomenbond c.s. waarom een artikelsgewijze toelichting ontbreekt, is niet beantwoord. Als het BK tot een artikelsgewijze toelichting wordt omgewerkt, is het bijkomstig voordeel dat de opstellers worden geconfronteerd met de wezenlijke discrepanties tussen beide teksten en dit euvel kunnen verhelpen.

De concept-bomenverordening (BV21)

Alle bomen in Polderpark Cronesteyn zijn onderdeel van een waardevolle boomstructuur, maar wat betekent dat eigenlijk? Art 3.6.1.2: 'een beschermde solitaire houtopstand die (...) onderdeel is van een waardevolle boomstructuur' is vergunningplichtig. Zijn de bomen in Cronesteyn dan ook beschermde solitaire houtopstanden? Waarom is dit zo geformuleerd? 'Beschermd' moet hier weg, want het is dubbelop maar kan op deze manier wel voor problemen zorgen (hoe weet je of een boom beschermd is?). 'Solitair' is hier helemaal niet van toepassing en moet dus ook geschrapt. Het probleem komt waarschijnlijk voort uit de begrippenlijst, waar de BV21 zwaar op blijkt te leunen en die nogal wat oneigenlijke definities bevat. Dit komt de begrijpelijkheid en dus de bruikbaarheid van de BV21 bepaald niet ten goede.

Nog een voorbeeld: pas na dagenlange studie kwamen we erachter wat er met art. 3.6.1.4.1 wordt bedoeld.

Ook art. 3.6.1.6 is erg onduidelijk. Er staat niet dat de meldplicht alleen geldt als de vergunningsplicht niet van toepassing is. In lid 1 sub a is niet toegevoegd 'of onderdeel is van een waardevolle boomstructuur' en dat kan tot onterechte uitsluiting van zulke bomen leiden.

Dit zijn maar een paar voorbeelden van de inconsistenties en onduidelijkheden die we aantreffen.

Samenvattend: als u besluit de BV21 in werking te doen treden, moet zij eerst worden herschreven om er een logische structuur met heldere begrippen van te maken, waarbij zowel de juridische steekhoudendheid als duidelijk taalgebruik worden gewaarborgd. In tegenstelling tot wat in de ambtelijke beantwoording van onze vragen werd gesteld, kunnen die laatste twee heel goed samengaan en elkaar zelfs versterken. Het is belangrijk dat de

aanbevelingen van zowel de Rekenkamercommissie als de Leidse Milieuraad bij het herschrijven in acht worden genomen.

Bomen op waterkeringen

Art. 3.6.1.6, lid 3 sub c (geldt ook voor art. 3.6.1.7–8): het lijkt ons logisch als Beleidskader p. 8, Toetsing – Veiligheid, ook op de waterveiligheid wordt toegepast. In de ambtelijke beantwoording van onze vragen wordt gesteld dat in de bepaling staat dat de beoordeling door een ter zake kundige en daartoe gecertificeerde persoon moet worden gedaan, maar dat staat er niet. Als alternatief voor een rapport door een gecertificeerd deskundige wordt nl. 'een afschrift van een recente gemotiveerde negatieve beoordeling opgesteld door de beheerder van de waterkering' genoemd en daar zal het HHR dus gemakshalve altijd voor kiezen. De beheerder van de waterkering heeft een belang en is noch ter zake kundig, noch gecertificeerd. **Samenvattend: de bepalingen m.b.t. bomen op waterkeringen moeten in de hierboven beschreven zin worden aangepast.**

Meldplicht

Uit de conclusies van de Rekenkamercommissie: 'Door de introductie van "meldingen" naast vergunningen wordt de uitvoeringspraktijk nog complexer en minder transparant.' Hier sluit Stichting Groen Cronesteyn zich bij aan. Daar komen de extra onduidelijkheden nog bij die we hierboven al constateerden m.b.t. de mogelijkheid van bezwaar of wijzigingsverzoek; en als die mogelijkheid er niet blijkt te zijn, betekent het introduceren van de meldplicht dus een enorme vermindering van de feitelijke bescherming van bomen in Leiden. **Samenvattend: er moet naast de vergunningsplicht geen meldplicht worden ingevoerd.**

Dunnen, snoeien, oude en zieke bomen

Dunnen moet kunnen, maar niet altijd; er is maatwerk nodig om ecologische schade te voorkomen. Dat wordt in de BV21 niet gewaarborgd. **Samenvattend: art. 3.6.1.3 dient in deze zin te worden aangepast.**

De verruiming van de snoeimogelijkheden van 25% naar 40% vinden wij onacceptabel. In de ambtelijke beantwoording van onze vragen bleek dat het hier om 'praktische uitvoerbaarheid' gaat, omdat '25% een dusdanig laag percentage' zou zijn. Hiermee nemen wij geen genoegen. Ook hier is maatwerk nodig en het moet niet mogelijk zijn 40% te snoeien bij soorten die daar schade van ondervinden. **Samenvattend: art. 4.1.1.1 dient in deze zin te worden aangepast.**

Ook oude, zieke en dode bomen hebben een belangrijke ecologische functie, zeker in een park als Cronesteyn. We sluiten ons hier van harte aan bij **advies 12 van de LMR**. Bij de beoordeling hiervan is eveneens maatwerk nodig en geen instelling van 'lekker vlot kappen', temeer daar het vele jaren duurt voordat een vervangend jong boompje een serieuze ecologische waarde heeft.

‘Ecologische bomen’

Ecologie is niet alleenzaligmakend — er moet ook ruimte zijn voor mooie bomen waar de mensen blij van worden. Ook in een park als Cronesteyn. Het is onverteerbaar dat de paardenkastanje en de plataan, die allebei tot de geliefdste en mooiste bomen van Leiden behoren, op deze manier in het verdomhoekje worden gezet. Dit zal uiteindelijk tot een stad zonder platanen en kastanjes leiden en daarmee jaagt de gemeente de burgers tegen zich in het harnas. Bovendien zijn volwassen platanen en kastanjes wel degelijk waardevolle onderdelen van het ecosysteem, ook al zou een volwassen eik dan misschien beter zijn.

Samenvattend: de bepalingen m.b.t. ‘ecologische bomen’ en het register dienen te worden heroverwogen.

De voordelen van BV15 en de Groene Kaart

Wij vinden de afschaffing van de BV15 en de Groene Kaart geen goed idee. Als je de Groene Kaart goed bijhoudt, is er direct zichtbare informatie per locatie — straks heeft Leiden helemaal geen bomenkaart meer en dat is een tekortkoming. De mogelijkheid om zelf bomen aan te melden geeft mensen een gevoel van betrokkenheid bij de bomen in hun buurt.

Bovendien biedt de Groene Kaart ook bescherming aan bomen met een stamomtrek van 30–45 cm en die komt in het systeem van de BV21 te vervallen.

De Bomenbond constateert in zijn zienswijze terecht dat veel problemen die voor de gemeente aanleiding waren om de BV21 op te stellen, eenvoudig kunnen worden verholpen door wat artikelen aan de BV15 toe te voegen. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de huidige compensatieplicht die dunnen in bosplantsoen nu bemoeilijkt. **Samenvattend: met betrekking tot de BV15 en de Groene Kaart sluit Stichting Groen Cronesteyn zich bij de zienswijze van de Bomenbond aan.**

Uiteraard zijn we graag tot nadere toelichting van onze zienswijze bereid.

Hoogachtend,

C.L. Vermeulen, voorzitter Stichting Groen Cronesteyn

info@groencronesteyn.nl

www.groencronesteyn.nl

071-523 18 66